

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Приймальної комісії
Бердянського державного
педагогічного університету
«28» травня 2026 р.

ПРОГРАМА
співбесіди з предмету НМТ

«Географії»
назва НМТ

Освітній ступінь:	бакалавр
Основа вступу:	ПЗСО освітній ступінь: фаховий молодший бакалавр молодший бакалавр (освітньо-кваліфікаційний рівень молодший спеціаліст) бакалавр магістр (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст)

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка
2. Зміст програми
3. Питання співбесіди
4. Критерії оцінювання
5. Список рекомендованої літератури

1. Пояснювальна записка

Мета співбесіди з предмету НМТ «Географії» для вступу на здобуття освітнього ступеня бакалавр полягає у визначенні рівня сформованості предметних компетентностей вступника, перевірці його знань, розуміння навчального матеріалу та здатності застосовувати їх для розв'язання типових завдань, а також в оцінюванні готовності до навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.

Форма співбесіди з предмету НМТ - індивідуальна усна співбесіда, яка проводиться очному форматі, а для окремих категорій вступників - дистанційно з використанням платформи для проведення відеоконференцій Zoom відповідно до вимог Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2026 році.

У разі проведення фахового іспиту у дистанційному форматі у встановлений розкладом час початку фахового іспиту члени фахової атестаційної комісії розпочинають відеоконференцію, долучають до неї вступників, здійснюють автентифікацію вступників та інформують їх про правила проведення вступного іспиту та часові обмеження.

Автентифікації вступника передбачає:

- встановлення аудіо та візуального контакту зі вступником на платформі відеоконференцій;
- показ документа, що посвідчує особу (паспорт громадянина України у формі книжечки або картки, паспорт громадянина України для виїзду за кордон у тому числі Е-паспорт, Е-паспорт для виїзду за кордон, Е-документ).

Під час індивідуальної усної співбесіди члени предметної комісії задають максимум 3 питання на теми, які подані у програмі. Вступник відповідає на них та на уточнювальні запитання членів предметної комісії. Члени предметної комісії оцінюють відповіді вступників.

Результати індивідуальної усної співбесіди оголошуються не пізніше наступного дня після його проведення шляхом розміщення відповідних відомостей на офіційному веб-сайті Бердянського державного педагогічного університету bdrpu.org.ua у розділі «ВСТУПНИКУ».

У разі повітряної тривоги під час співбесіди, іспит призупиняється, учасники мають пройти до укриття. Після відбою повітряної тривоги, учасники продовжують співбесіди.

2. Зміст програми

В якості програми співбесіди з предмету НМТ «Географії» для прийому на навчання для здобуття ступеня бакалавра у Бердянському державному педагогічному університеті використовується програма відповідного зовнішнього оцінювання з Географії.

Програма НМТ з «Географії» (подається лінк на зазначену програму НМТ https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2016/12/Programa_2020_geografiya.pdf)

3. Питання співбесіди

1. Географія як наука, об'єкт і предмет її вивчення, основні галузі географічних знань.
2. Джерела географічної інформації, сучасні методи географічних досліджень та їх практичне значення.
3. Географічна карта, її елементи, види карт та способи картографічного зображення.
4. Масштаб карти, його види та практичне застосування.
5. Географічні координати, способи їх визначення та використання на карті.
6. Орієнтування на місцевості, визначення азимуту та робота з планом місцевості.
7. Форма і розміри Землі, рухи Землі та їх географічні наслідки.
8. Добове обертання Землі та його вплив на природні процеси.
9. Рух Землі навколо Сонця, зміна пір року та тривалість дня і ночі.
10. Місцевий і поясний час, міжнародна система відліку часу.
11. Внутрішня будова Землі, літосфера та сучасні методи її дослідження.
12. Літосферні плити, тектонічні структури та їх роль у формуванні рельєфу.
13. Основні форми рельєфу суходолу та дна Світового океану.
14. Внутрішні процеси рельєфоутворення: вулканізм, землетруси, тектонічні рухи.
15. Зовнішні процеси рельєфоутворення: вивітрювання, діяльність води, льодовиків і вітру.
16. Корисні копалини, їх класифікація за використанням та закономірності поширення.
17. Атмосфера, її склад, будова та значення для життя на Землі.
18. Сонячна радіація та закономірності її розподілу на Землі.
19. Температура повітря, причини її змін та закономірності розподілу.
20. Атмосферний тиск, причини його зміни та вимірювання.
21. Вітер, причини його утворення та основні типи вітрів.
22. Повітряні маси та атмосферні фронти, їх вплив на погоду.
23. Вологість повітря, хмари та атмосферні опади.
24. Циклони й антициклони, особливості їх формування та впливу.
25. Погода, елементи та чинники її формування.

26. Клімат, кліматотвірні чинники та типи клімату.
27. Кліматичні пояси Землі та їх характеристика.
28. Гідросфера, її складові та кругообіг води в природі.
29. Світовий океан, його частини та особливості рельєфу дна.
30. Властивості вод Світового океану: температура та солоність.
31. Рухи вод Світового океану: хвилі, течії, припливи й відпливи.
32. Річки, елементи річкової системи, живлення та режим річок.
33. Озера, болота, водосховища та канали, їх походження і значення.
34. Підземні води, льодовики та багаторічна мерзлота.
35. Біосфера, її межі та роль живих організмів у природі.
36. Умови ґрунтоутворення, структура ґрунту, ґрунтові горизонти та родючість.
37. Географічна оболонка, її складові та закономірності розвитку.
38. Природні комплекси, широтна зональність і висотна поясність.
39. Чисельність населення світу, природний рух та демографічні процеси.
40. Расовий, етнічний, мовний і релігійний склад населення світу.
41. Розміщення населення світу, густина населення та урбанізація.
42. Світове господарство, міжнародний поділ праці та глобалізація.
43. Глобальні проблеми людства та шляхи їх розв'язання.
44. Географічне положення Африки, історія дослідження материка.
45. Рельєф і корисні копалини Африки, особливості тектонічної будови.
46. Клімат Африки, кліматичні пояси та внутрішні води материка.
47. Природні зони Африки, рослинний і тваринний світ.
48. Населення Африки, найбільші держави та особливості господарства.
49. Географічне положення Австралії та особливості її берегової лінії.
50. Рельєф і корисні копалини Австралії.
51. Загальні особливості клімату, кліматичні пояси та типи клімату Австралії.
52. Внутрішні води Австралії, органічний світ та природні зони материка.
53. Населення Австралії, особливості розселення та господарства.
54. Географічне положення Антарктиди, історія відкриття та дослідження материка.
55. Природні умови Антарктиди та міжнародний статус материка.
56. Географічне положення Південної Америки та особливості її природи.
57. Рельєф і корисні копалини Південної Америки.
58. Кліматичні особливості та внутрішні води Південної Америки.
59. Природні зони Південної Америки, їх характеристика.
60. Населення і держави Південної Америки, особливості господарства.
61. Географічне положення Північної Америки та історія її дослідження.
62. Рельєф і корисні копалини Північної Америки.
63. Кліматичні особливості та внутрішні води Північної Америки.
64. Природні зони Північної Америки, рослинний і тваринний світ.
65. США та Канада: населення, природні ресурси та господарство.
66. Географічне положення Євразії та особливості берегової лінії.
67. Рельєф і корисні копалини Євразії.

68. Загальні особливості клімату Євразії, кліматичні пояси та типи клімату.
69. Внутрішні води Євразії та їх господарське значення.
70. Природні зони Євразії та закономірності їх поширення.
71. Населення Європи, особливості урбанізації та господарства.
72. Населення Азії, демографічні процеси та економічний розвиток.
73. Географічне положення України, територія та державні кордони.
74. Адміністративно-територіальний устрій України.
75. Тектонічна будова території України та її зв'язок із рельєфом.
76. Основні форми рельєфу України, їх походження та поширення.
77. Корисні копалини України, їх класифікація та закономірності поширення на території держави.
78. Загальні особливості клімату України та кліматотвірні чинники.
79. Повітряні маси, атмосферні фронти та погодні процеси на території України.
80. Внутрішні води України, водні ресурси та їх використання.
81. Найбільші річки України, їх живлення, режим та господарське значення.
82. Озера, лимани, болота та водосховища України.
83. Підземні води України, мінеральні води та їх використання.
84. Ґрунти України, умови їх формування та закономірності поширення.
85. Рослинність України, основні типи рослинних угруповань.
86. Тваринний світ України та заходи щодо його охорони.
87. Природні зони України та їх характеристика.
88. Українські Карпати: географічне положення, рельєф, клімат і природні ресурси.
89. Кримські гори: природні умови, ресурси та проблеми використання.
90. Природні умови і ресурси Чорного й Азовського морів, проблеми їх раціонального використання.
91. Неприятливі природні процеси та явища на території України.
92. Природно-заповідний фонд України та охорона природи.
93. Екологічні проблеми України та шляхи їх розв'язання.
94. Чисельність населення України, демографічні процеси та сучасні тенденції.
95. Природний рух населення України: народжуваність, смертність, природний приріст.
96. Міграції населення України, причини та наслідки.
97. Статеві-вікова структура населення України та демографічне навантаження.
98. Національний склад населення України та особливості розселення народів.
99. Міське й сільське населення України, процеси урбанізації.
100. Трудові ресурси України, зайнятість населення та ринок праці.
101. Національна економіка України, структура господарства та сучасні тенденції розвитку.
102. Первинний сектор економіки України та його значення.
103. Рослинництво України: основні сільськогосподарські культури та райони вирощування.
104. Тваринництво України, галузева структура та особливості розміщення.

105. Добувна промисловість України та її основні центри.
106. Електроенергетика України, типи електростанцій та проблеми розвитку.
107. Металургійне виробництво України та чинники його розміщення.
108. Хімічна промисловість України, структура та географія розміщення.
109. Машинобудування України, спеціалізація та сучасні проблеми галузі.
110. Харчова промисловість України та чинники її розміщення.
111. Легка промисловість України та особливості її розвитку.
112. Транспорт України, види транспорту та їх значення.
113. Залізничний транспорт України та особливості транспортної мережі.
114. Автомобільний, морський, річковий та авіаційний транспорт України.
115. Сфера послуг України та її роль у господарстві.
116. Туризм і рекреаційні ресурси України.
117. Зовнішньоекономічні зв'язки України, структура експорту та імпорту.
118. Економічні райони України, принципи економічного районування.
119. Особливості господарства економічних районів України.
120. Україна у світовому господарстві, міжнародних організаціях та міжнародному поділі праці.

4. Критерії оцінювання

Індивідуальна усна співбесіда з предмету НМТ для вступу на здобуття ступеня бакалавра оцінюється за 200-бальною шкалою окремо з кожного предмета відповідно до рівня сформованості предметних компетентностей, що передбачають здатність знати, розуміти та застосовувати навчальний матеріал:

190-200 балів – вступник має системні та ґрунтовні знання, повністю розуміє навчальний матеріал, вільно застосовує їх у стандартних і нестандартних ситуаціях, здатний до глибокого аналізу, узагальнення та аргументованого пояснення;

180-189 балів – вступник добре знає та розуміє навчальний матеріал, правильно застосовує знання у стандартних ситуаціях, уміє пояснювати основні зв'язки між поняттями, допускає незначні неточності;

160-179 балів – вступник знає та в цілому розуміє навчальний матеріал, може застосовувати його у типових завданнях, однак допускає окремі помилки;

140-159 балів – вступник знає основний навчальний матеріал і достатньо його розуміє, має труднощі із застосуванням знань та поясненням взаємозв'язків, допускає помилки;

120-139 балів – вступник на базовому рівні знає окремі факти та поняття, частково розуміє їх зміст, але застосування знань є обмеженим і переважно репродуктивним;

100-119 балів – вступник має фрагментарні знання навчального матеріалу, частково відтворює основні положення, недостатньо розуміє зміст навчального матеріалу та припускається помилок під час застосування знань.

0-99 балів – вступник демонструє слабе володіння знаннями, володіє матеріалом лише на поверхневому рівні, не оперує основними поняттями та не здатний до їх відтворення.

До участі у конкурсному відборі не допускаються вступники, які отримали менше 100 балів, що свідчить про недостатній рівень сформованості предметних компетентностей, зокрема нездатність знати й розуміти базовий навчальний матеріал відповідно до вимог програми НМТ.

5. Список рекомендованої літератури

Загальна географія, материки та океани

1. Запотоцький С. П., Зінкевич М. В., Романишин О. М., Титар Н. М., Горовий О. В., Миколів І. М. Географія : підруч. для 6 кл. закл. заг. серед. освіти. Тернопіль : Астон, 2023. 280 с.
2. Довгань Г. Д. Географія : підруч. для 6 кл. закл. заг. серед. освіти. Харків : Ранок, 2023. 288 с.
3. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. Географія : підруч. для 6 кл. закл. заг. серед. освіти. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2023.
4. Гільберг Т. Г., Довгань А. І., Совенко В. В. Географія : підруч. для 6 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2023.
5. Бойко В. М., Міхелі С. В. Географія : підруч. для 6 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Сиція, 2020.
6. Пестушко В. Ю., Уварова Г. Ш. Географія : підруч. для 6 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2014.
7. Топузов О. М., Грома В. Д., Ільницький І. М., Полтавченко Д. В. Географія : підруч. для 6 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2023.
8. Запотоцький С. П., Карпюк Г. І., Гладковський Р. В. та ін. Географія. 6–9 класи : модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2022.
9. Бойко В. М., Міхелі С. В. Загальна географія : підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Зодіак-ЕКО, 2006.
10. Скуратович О. Я., Коваленко Р. Р., Круглик Л. І. Географія : підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Педагогічна преса, 2006.
11. Масляк П. О., Капіруліна С. Л. Географія : підруч. для 7 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2020.
12. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. Географія материків і океанів : підруч. для 7 кл. закл. заг. серед. освіти. Кам'янець-Подільський : Абетка.
13. Пестушко В. Ю., Уварова Г. Ш. Географія материків і океанів : підруч. для 7 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза.
14. Бойко В. М., Міхелі С. В. Географія материків і океанів : підруч. для 7 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Сиція.
15. Гільберг Т. Г., Совенко В. В., Довгань А. І. Географія : підруч. для 7 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза.

Географія України та світове господарство

1. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. Географія : підруч. для 8 кл. закл. заг. серед. освіти. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2021.
2. Пестушко В. Ю., Уварова Г. Ш. Географія : підруч. для 8 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2021.
3. Бойко В. М., Міхелі С. В. Географія : підруч. для 8 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Сиція, 2021.
4. Гільберг Т. Г., Сovenко В. В., Довгань А. І. Географія : підруч. для 8 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2021.
5. Довгань Г. Д., Стадник О. Г. Географія : підруч. для 8 кл. закл. заг. серед. освіти. Харків : Ранок, 2021.
6. Топузов О. М., Надтока О. Ф. Географія : підруч. для 8 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2021.
7. Масляк П. О., Капіруліна С. Л. Географія України : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Генеза, 2016.
8. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. Географія України : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2016.
9. Пестушко В. Ю., Уварова Г. Ш. Фізична географія України : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Генеза, 2016.
10. Гільберг Т. Г., Сovenко В. В. Географія України : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Генеза, 2016.
11. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. Географія : підруч. для 9 кл. закл. заг. серед. освіти. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2022.
12. Пестушко В. Ю., Уварова Г. Ш. Географія : підруч. для 9 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2022.
13. Бойко В. М., Міхелі С. В. Географія : підруч. для 9 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Сиція, 2022.
14. Гільберг Т. Г., Сovenко В. В., Довгань А. І. Географія : підруч. для 9 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2022.
15. Довгань Г. Д., Стадник О. Г. Географія : підруч. для 9 кл. закл. заг. серед. освіти. Харків : Ранок, 2022.
16. Топузов О. М., Надтока О. Ф. Географія : підруч. для 9 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2022.
17. Масляк П. О., Капіруліна С. Л. Соціально-економічна географія України : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Генеза, 2017.
18. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. Географія населення і господарства України : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2017.
19. Пестушко В. Ю., Уварова Г. Ш. Географія населення і господарства України : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Генеза, 2017.
20. Запотоцький С. П., Карпюк Г. І., Гладковський Р. В. та ін. Географія. 6–9 класи : модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2022.

Регіональна та загальна економічна і соціальна географія

1. Масляк П. О., Капіруліна С. Л. Географія : підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти (рівень стандарту). Київ : Генеза, 2018.
2. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. Географія : підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти (рівень стандарту). Кам'янець-Подільський : Абетка, 2018.
3. Пестушко В. Ю., Уварова Г. Ш. Географія : підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти (рівень стандарту). Київ : Генеза, 2018.
4. Гільберг Т. Г., Совенко В. В., Довгань А. І. Географія : підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти (рівень стандарту). Київ : Генеза, 2018.
5. Довгань Г. Д., Стадник О. Г. Географія : підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти (рівень стандарту). Харків : Ранок, 2018.
6. Топузов О. М., Надтока О. Ф. Географія : підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти (рівень стандарту). Київ : УОВЦ «Оріон», 2018.
7. Безуглий М. Д., Козинець О. Г. Географія : підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти (профільний рівень). Київ : Педагогічна думка, 2018.
8. Масляк П. О., Капіруліна С. Л. Географія : підруч. для 11 кл. закл. заг. серед. освіти (рівень стандарту). Київ : Генеза, 2019.
9. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. Географія : підруч. для 11 кл. закл. заг. серед. освіти (рівень стандарту). Кам'янець-Подільський : Абетка, 2019.
10. Пестушко В. Ю., Уварова Г. Ш. Географія : підруч. для 11 кл. закл. заг. серед. освіти (рівень стандарту). Київ : Генеза, 2019.
11. Гільберг Т. Г., Совенко В. В., Довгань А. І. Географія : підруч. для 11 кл. закл. заг. серед. освіти (рівень стандарту). Київ : Генеза, 2019.
12. Довгань Г. Д., Стадник О. Г. Географія : підруч. для 11 кл. закл. заг. серед. освіти (рівень стандарту). Харків : Ранок, 2019.
13. Топузов О. М., Надтока О. Ф. Географія : підруч. для 11 кл. закл. заг. серед. освіти (рівень стандарту). Київ : УОВЦ «Оріон», 2019.
14. Безуглий М. Д., Козинець О. Г. Географія : підруч. для 11 кл. закл. заг. серед. освіти (профільний рівень). Київ : Педагогічна думка, 2019.
15. Паламарчук Л. Б., Паламарчук О. Л. Економічна і соціальна географія світу : підруч. для 10–11 кл. Київ : Освіта, 2011.
16. Топузов О. М., Вішнікіна Л. П. Загальна географія : навч. посіб. для підготовки до ЗНО. Київ : УОВЦ «Оріон», 2021.
17. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. Географія : комплексне видання для підготовки до ЗНО і НМТ. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2023.
18. Стадник О. Г. Географія : довідник для абітурієнтів та школярів. Харків : Ранок, 2022.
19. Запотоцький С. П., Карпюк Г. І., Гладковський Р. В. та ін. Географія. 10–11 класи : модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2022.
20. Географія : навчальна програма для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту). Київ : Міністерство освіти і науки України, 2017.